

«право соціального забезпечення» / Гордієнко М. І. // Національний університет внутрішніх справ. – Х. – 2004. – с.23.

7. Шруб І. В. Види та специфіка правового регулювання службового часу поліцейських / Шруб І. В. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Юридичні науки. – 2015. – Вип. – 3-2. – Т.3 – с. 81-86.

РОЛЬ АДВОКАТА В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Серкіз Вікторія Богданівна, здобувач 3 курсу факультету №2 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук Падун Р.В.

Розбудова правової держави та утворення громадянського суспільства є неможливими без створення гарантій для захисту прав людини та без забезпечення механізму функціонування такого своєрідного демократичного інституту, яким є адвокатура. Адвокатура – це найважливіший правовий інститут будь-якої держави, який стоїть на захисті прав громадян і віддзеркалює стан і рівень демократії в країні. Від того, наскільки вона міцна, організована, законодавчо захищена, у значній мірі залежить впевненість кожного громадянина у своєму добробуті. Правосуддя з цивільних справ певною мірою відбиває професіоналізм юридичної практики в цілому та ступінь захищеності суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів громадян.

В цивільному судочинстві, як свідчить судова практика, від загального числа справ, у яких брали участь представники сторін, більшість їх розглядалися за участю адвокатів. Згідно зі змінами, які були внесені до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 року, відповідно до норм статті 10 кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, визначених законом, держава забезпечує надання професійної правничої допомоги безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав та особи, яка надає правничу допомогу. Витрати учасників судового процесу на професійну правничу допомогу відшкодовуються в порядку, визначеному законом. Окрему увагу слід звернути на частину 3 даної статті Закону, для надання професійної правничої допомоги діє адвокатура. Забезпечення права на захист та представництво в суді здійснюються адвокатом, за винятком випадків, установлених законом [1]. Таким чином роль адвокатів зросла, за умов реалізації принципу змагальності тягар доказування покладається на самі сторони, суд лише сприяє у витребуванні доказів за наявності про це клопотань сторін. Виходячи з цього, самим сторонам без допомоги адвоката дуже складно захистити свої права та законні інтереси. Для забезпечення громадянам реальної можливості скористатись юридичною допомогою адвокатів в цивільному процесі необхідно вирішити цілий комплекс певних питань. Одним з цих питань має бути

процесуальне становище тих представників сторін та третіх осіб, які можуть надати їм дійсно кваліфіковану юридичну допомогу - а саме адвокатів. Його участь в суді дає змогу особі, права та законні інтереси якої порушено, отримати кваліфіковану юридичну допомогу та повною мірою захистити свої права та законні інтереси. Адвокат як професійний юрист володіє достатніми знаннями і досвідом для ефективного виконання завдань, покладених на нього законом і довірителем при здійсненні представництва в цивільному судочинстві.

Роз'яснюючи закон, приймаючи на себе захист прав та інтересів громадян, адвокати сприяють усуненню розриву між поняттями "маю право" та "можу ним скористатися". Юридична допомога, яку надають адвокати громадянам і організаціям, забезпечує стійкість цивільного обігу, точне та правильне виконання громадянами і службовими особами закону [2].

Закон України «Про адвокатську діяльність і адвокатуру» визначає, що адвокатом може бути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування (крім випадків, встановлених цим Законом), склала присягу адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю. Не може бути адвокатом особа, яка: 1) має непогашену чи незняту в установленому законом порядку судимість за вчинення тяжкого, особливо тяжкого злочину, а також злочину середньої тяжкості, за який призначено покарання у виді позбавлення волі; 2) визнана судом недієздатною чи обмежено дієздатною; 3) позбавлена права на заняття адвокатською діяльністю, - протягом двох років з дня прийняття рішення про припинення права на заняття адвокатською діяльністю; 4) звільнена з посади судді, прокурора, слідчого, нотаріуса, з державної служби або служби в органах місцевого самоврядування за порушення присяги, вчинення корупційного правопорушення, - протягом трьох років з дня такого звільнення [3]. Закон надав адвокату цілий ряд дуже важливих процесуальних прав: збирати відомості, необхідні для надання юридичної допомоги; опитувати з їхньої згоди осіб, імовірно володіють інформацією у справі, по якій адвокат надає юридичну допомогу; збирати і подавати документи, які можуть бути визнані доказами у справі; на договірній основі залучати фахівців для роз'яснення питань, пов'язаних з наданням юридичної допомоги; фіксувати інформацію, в тому числі за допомогою технічних засобів, що міститься в матеріалах справи, по якому він бере участь в якості представника. Поряд з цим у відношенні адвоката закон встановлює різні правові заборони. Так, відповідно Закону України «Про адвокатську діяльність і адвокатуру» адвокат не має права прийняти від особи, яка звернулася за наданням юридичної допомоги, доручення у випадку, якщо воно має явно незаконний характер. Також адвокат не має права приймати від особи,

яка звернулася за наданням юридичної допомоги, доручення у випадках, якщо він має самостійний інтерес по предмету угоди з довірительом, відмінний від інтересу даної особи, або надає юридичну допомогу довірительу, інтереси якої суперечать інтересам цієї особи [4].

На даний момент, згідно зі змінами в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» у Верховному суді представництво здійснюють лише адвокати. Постає питання хто буде представляти інтереси громадян та державних органів в місцевих судах та судах апеляційної інстанції. Законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена.

Отже, враховуючи вищевикладене, з 2017 року виключно професійний адвокат буде здійснювати представництво осіб (своїх клієнтів) в суді, а також захист від кримінального обвинувачення, за можливим виключенням у трудових та деяких інших спорах соціального характеру. Тобто, щоб отримати професійну та якісну юридичну допомогу у суді, необхідно обрати професійного адвоката, або погодитись на адвоката від держави, і тільки так надалі можна буде захищати свої права та інтереси у суді. Водночас, слід зауважити, що вказаним вище Законом про внесення змін до Конституції, також визначені й строки набрання чинності зазначених вище новоутворених норм щодо представництва інтересів осіб адвокатами. Таким чином, представництво відповідно до пункту 3 частини першої статті 131-2 Конституції здійснюватиметься виключно адвокатами: 1) у судах апеляційної інстанції — з 1 січня 2018 року; 2) у судах першої інстанції — з 1 січня 2019 року. Представництво органів державної влади та органів місцевого самоврядування в судах виключно адвокатами здійснюється з 1 січня 2020 року.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996р. //відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30.- ст. 141.
2. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 року // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
3. Святоцький О.Д. Адвокатура України: правове регулювання і судова практика — К., 2003.
4. Закон України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» 05.07.2012 // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
5. Стефанюк В. С. Судова система України та судова реформа. — К.: Юрінком Інтер, 2016.